Bindend Studieadvies

Een landelijk beeld

Bijlage bij het rapport “Met beide benen op de grond. Onderzoek naar de uitvoeringspraktijk van het bindend studieadvies in het hoger onderwijs”, Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, februari 2010

Onderzoek in opdracht van de Inspectie van het Onderwijs
Froukje Wartenbergh-Cras
Hanneke Ribberink
Anja van den Broek
ResearchNed bv Nijmegen, januari’10

© 2010 ResearchNed Nijmegen in opdracht van de Inspectie van het Onderwijs. Alle rechten voorbehouden. Het is niet geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties zonder toestemming van de opdrachtgever en zonder nauwkeurige bronvermelding.

Inhoud

1	**Inleiding en onderzoeksopzet**	**5**
1.1	Achtergrond	5
1.2	Onderzoeksvragen	5
1.3	Opzet	5
1.4	Respons	6
1.5	Leeswijzer	6
2	**Kerncijfers BSA**	**8**
2.1	Invoering BSA	8
2.2	Gronden voor verstrekken BSA	9
2.3	Trends in het aantal verstrekte BSA's	11
2.4	Schattingen	13
2.5	Samenvatting	15
3	**Voorlichting en waarschuwingen**	**17**
3.1	Aantallen waarschuwingen	17
3.2	Voorlichting over BSA	18
3.3	Waarschuwingen voorafgaand aan een BSA	19
3.4	Hoeveelheid waarschuwingen	20
3.5	Wanneer worden waarschuwingen gegeven?	21
3.6	Vervolgtraject na een waarschuwing	21
3.7	Mogelijkheden na een waarschuwing	23
3.8	Samenvatting	24
4	**Beroepszaken en vervolgtraject**	**26**
4.1	Aantallen beroepszaken	26
4.2	Termijn en gronden beroepszaken	27
4.3	Gesprekken na BSA	28
4.4	Samenvatting	29
5	**Oordelen over BSA**	**30**
5.1	Oordelen over BSA als instrument voor selectie en verwijzing	30
5.2	Tevredenheid over uitvoering BSA	30
5.3	Samenvatting	31
Bijlage: Lijst van instellingen met BSA		**32**
Bijlage: Overzicht tabellen en figuren		**33**

1 Inleiding en onderzoeksopzet

1.1 Achtergrond

In studiejaar 2007/2008 in Nederland werkten 40 hogescholen en zeven universiteiten met het Bindend Studieadvies (BSA), zie ook het overzicht in de bijlage. Een BSA is een negatief studieadvies, waaraan een afwijzing is verbonden voor het vervolgen van de opleiding. Een bindend studieadvies houdt in dat een student voor het eind van de propedeutische fase van de opleiding te horen krijgt dat hij of zij de studie aan die instelling dient te staken vanwege onvoldoende studieresultaten. Het niet behalen van voldoende studieresultaten wordt gemeten op basis van de vereisten die het instellingsbestuur daaromtrent heeft vastgesteld. Het is een advies dat verplicht moet worden opgevolgd. OCW heeft de Inspectie van het Onderwijs gevraagd een inventarisatie te verrichten naar de werkwijze rondom toepassing van het BSA. De inspectie heeft ResearchNed verzocht hierover de nodige data te verzamelen.

1.2 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:
Hoeveel BSA's zijn er de afgelopen studiejaren verstrekt en hoe verliep de procedure daaromtrent?

Deze centrale onderzoeksvraag is opgesplitst in een deel over de aantallen en een deel over de procedure. De bijbehorende onderzoeksvragen zijn:

Aantallen

(1) Hoeveel opleidingen werken met een bindend studieadvies, sinds wanneer en volgens welke norm?
(2) Hoeveel BSA's zijn in 2008 verstrekt en hoe verhoudt zich dat ten opzichte van eerdere jaren?
(3) Hoeveel waarschuwingen voor een BSA zijn er gegeven en hoe verhoudt het aantal waarschuwingen zich tot het aantal werkelijk verstrekte BSA's?
(4) Hoeveel succesvolle beroepsprocedures zijn gestart en hoe verhoudt zich dat tot het aantal verstrekte BSA's?

Procedure

(5) O p welke wijze worden studenten voorgelicht over het BSA?
(6) Op welk moment in het studiejaar krijgen studenten voor wie het BSA dreigt een formele waarschuwing?
(7) Vindt er naar aanleiding van de formele waarschuwing een gesprek plaats tussen opleiding en student en wie neemt daartoe het initiatief?
(8) Welke mogelijkheden biedt de opleiding aan studenten om ze te helpen na de waarschuwing toch geen BSA te krijgen?
(9) Wat zijn de meest voorkomende gronden waarop een beroep ten gunste van de student wordt toegekend?
(10) Vindt er na toekennen van het BSA een gesprek plaats met de student over andere mogelijkheden?

1.3 Opzet

Het onderzoek richt zich uitsluitend op voltijd bacheloropleidingen binnen het bekostigde hoger onderwijs. Onder opleidingsmanagers is geïnventariseerd of er sprake is van het verstrekken van BSA's binnen hun opleiding en in welke mate en op welke wijze het besluitvormingsproces daaromtrent is

ingericht. De opleidingsmanagers zijn per brief persoonlijk benaderd met het verzoek de vragenlijst op internet in te vullen. Na de eerste inventariserende selectievraag (wel of geen BSA) zijn de opleidingen zonder BSA geen vervolgvragen gesteld.

1.4 Respons

In Tabel 1 is de respons van de opleidingsmanagers weergegeven en eveneens gerelateerd aan de populatie. De populatie omvat in dit geval alle opleidingen in Nederland die met een BSA werken, zoals we dat vaststelden op basis van de Studiekeuzedatabase. In Tabel 1 wordt dit weergegeven met "totaal opleidingen met BSA". We hebben daar de opleidingen buiten gelaten die ons tijdens het veldwerk meldden dat ze onterecht tot deze groep gerekend waren. In de vragenlijst zelf, gaven 59 opleidingsmanagers aan geen bindend studieadvies te kennen in hun opleiding.
In totaal vulden 787 van de 1.009 opleidingsmanagers de vragenlijst in, een responspercentage van 78 procent. In het hbo werd iets beter gerespondeerd dan in het wo (resp. 80 en 69%).

Tabel 1: Populatie en respons, naar hbo/wo en sector

	Ow	Lb	Na	Te	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Hbo										
Totaal opleidingen	219	38	-	204	57	208	-	83	43	852
Totaal opleidingen met BSA	211	38	-	203	57	205	-	80	43	837
Respons	180	29	-	160	47	168	-	60	25	669
% Respons	85%	76%	-	79%	82%	82%	-	75%	58%	80%
Wo										
Totaal opleidingen	-	18	65	43	28	37	27	58	128	404
Totaal met BSA	-	-	23	-	7	22	16	32	72	172
Respons	-	-	11	-	5	17	13	26	46	118
Respons %	-	-	48%	-	71%	77%	81%	81%	64%	69%
Ho										
Totaal opleidingen	219	56	65	247	85	245	27	141	171	1.256
Totaal met BSA	211	38	23	203	64	227	16	112	115	1.009
Respons	180	29	11	160	52	185	13	86	71	787
Respons %	85%	76%	48%	79%	81%	81%	81%	77%	62%	78%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers en CROHO.

NB: Ow=Onderwijs, Lb=Landbouw, Na=Natuur, Te=Techniek, Gz=Gezondheidszorg, Ec=Economie, Re=Recht, Gm=Gedrag & Maatschappij, Tc=Taal & Cultuur.

1.5 Leeswijzer

Zoals gezegd wordt in dit rapport een overzicht gegeven van de praktijk rond het bindend studieadvies in het hoger onderwijs. De opbouw van het rapport is als volgt. In het komende hoofdstuk (hoofdstuk 2) wordt een kwantitatief beeld geschetst van de mate waarin het bindend studieadvies op hogeschool en universiteit voorkomt. In dit hoofdstuk worden uiteindelijk schattingen gemaakt van de landelijke omvang van verstrekte BSA's. Dit deel van de informatie is al eerder verschenen in een aparte rapportage. In de hoofdstukken daarna wordt meer kwantitatief ingegaan op de procedures rondom het verstrekken van een bindend studieadvies. Om te beginnen handelt hoofdstuk 3 over de praktijk van waarschuwingen: hoe verhoudt het aantal waarschuwingen zich tot het aantal verstrekte BSA's en in hoeverre krijgen studenten de kans om hun studieresultaten bij te stellen teneinde het dreigend BSA af te wenden? Hoofdstuk 4 bekijkt de beroepszaken: hoeveel studenten tekenen beroep aan, hoeveel van deze zaken worden toegekend en op welke grond? Wat is de termijn waarbinnen studenten bezwaar kunnen aantekenen? En in het geval dat een bindend studieadvies definitief toegekend is: in hoeverre is de opleiding dan nog betrokken bij de student in de zoektocht naar een alternatief? In het laatste hoofdstuk (hoofdstuk 5) wordt verslag gedaan van de

oordelen van de opleidingsmanagers. Als extra vraag zijn de meningen van opleidingen gepeild. Aan het rapport zijn twee bijlagen toegevoegd: een lijst met instellingen waar het bindend studieadvies gehanteerd wordt en overzichten van de tabellen en figuren die in dit rapport voorkomen.

2 Kerncijfers BSA

In dit hoofdstuk wordt allereerst gekeken naar de invoering van het bindend studieadvies: hoeveel opleidingen werken met het bindend studieadvies en hoelang doen ze dat al? Daarnaast wordt verslag gedaan van de gronden waarop opleidingen aangeven een bindend studieadvies te geven. In paragraaf 2.3 bekijken we voor de opleidingen die aan dit onderzoek meewerkten en die bovendien in de afgelopen drie studiejaren het BSA hanteerden, of er veranderingen zijn in de mate waarin het bindend studieadvies verstrekt wordt. Op basis van de percentages die uit die analyses volgden, zijn in paragraaf 2.4 schattingen gemaakt. Allereerst wordt een schatting gegeven van het totale aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten dat een BSA heeft gekregen in de afgelopen drie studiejaren. Vervolgens wordt nagegaan hoe dit aantal zich verhoudt tot het totaal aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten.

2.1 Invoering BSA

In deze paragraaf bekijken we hoe gebruikelijk het hanteren van het bindend studieadvies in Nederland is en ook sinds wanneer opleidingen het zijn gaan hanteren.

Aantal opleidingen met BSA

Zoals blijkt uit Tabel 2 kent 80 procent van de opleidingen in het ho een bindend studieadvies: 98 procent van de opleidingen in het hbo en 43 procent van de opleidingen in het wo. Achterin het rapport is in de bijlage een overzicht opgenomen van de instellingen die werken met een bindend studieadvies. Zoals geconstateerd werken zo goed als alle opleidingen in het hbo met een bindend studieadvies. Alleen in de sectoren Onderwijs (96%), Economie (99%) en Gedrag & Maatschappij (96%) is de dekking niet volledig.
In het wo is het werken met een bindend studieadvies minder gebruikelijk. In de sector Landbouw en Techniek is er niet één opleiding die een bindend studieadvies uitbrengt. Meest wijdverbreid (telkens meer dan de helft tot tweederde) is het bindend studieadvies in het wo in de sectoren Economie, Recht, Gedrag & Maatschappij en Taal & Cultuur.

Tabel 2: Aantal opleidingen met BSA

	Ow	Lb	Na	Te	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Hbo										
Totaal opleidingen	219	38	-	204	57	208	-	83	43	852
Totaal met BSA	211	38	-	203	57	205	-	80	43	837
% Bsa	96%	100%		100%	100%	99%		96%	100%	98%
Wo										
Totaal opleidingen	-	18	65	43	28	37	27	58	128	404
Totaal met BSA	-	-	23	-	7	22	16	32	72	172
% Bsa		0%	35%	0%	25%	59%	59%	55%	56%	43%
Ho										
Totaal opleidingen	219	56	65	247	85	245	27	141	171	1.256
Totaal met BSA	211	38	23	203	64	227	16	112	115	1.009
% Bsa	96%	68%	35%	82%	75%	93%	59%	79%	67%	80%

Bron: CROHO.

NB: Ow=Onderwijs, Lb=Landbouw, Na=Natuur, Te=Techniek, Gz=Gezondheidszorg, Ec=Economie, Re=Recht, Gm=Gedrag & Maatschappij, Tc=Taal & Cultuur.

Sinds wanneer?

De opleidingsmanagers is gevraagd sinds wanneer ze het BSA hanteren (Tabel 3). Het gaat hierbij om de huidige bachelor-opleidingen of hun "voorgangers", uit de periode dat het bachelor-master-systeem nog niet was ingevoerd. Doordat gegevens voor sommige opleidingen centraal zijn aangeleverd, is er een lagere respons op deze vraag. De meeste opleidingen in het hbo hanteren het BSA al meer dan acht jaar. In de hbo-sector Onderwijs is er in de jaren 2005 en 2006 een relatief sterke toename. In het wo is het BSA meer geleidelijk ingevoerd.

Tabel 3: Sinds wanneer hanteert de opleiding het BSA?

	Ow	Lb	Na	Te	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal	
Hbo											
≤2000	108	20	-	101	29	109	-	44	16	427	69%
2001	4	-	-	4	4	14	-	1	2	29	5%
2002	4	6	-	13	1	18	-	4	1	47	8%
2003	1	-	-	12	2	9	-		1	25	4%
2004	3	1	-	2	4	7	-	1	-	18	3%
2005	18	1	-	3	3	1	-		1	27	4%
2006	17	-	-	4	1	2	-	4	2	30	5%
2007	4	1	-	1	-	1	-	2	-	9	1%
2008	-	-	-	1	-	2	-	1	-	4	1%
Totale respons op deze vraag	159	29	-	141	44	163	-	57	23	616	100%
Totaal aantal hbo-opleidingen met BSA	211	38	-	203	57	205	-	80	43	837	
Wo											
≤2000	-	-	5	-	2	5	3	4	15	34	39%
2001	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1%
2002	-	-	-	-	-	7	-	1	-	8	9%
2003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	1	-	1	1	4	6	-	13	15%
2005	-	-	1	-	1	3	1	6	4	16	18%
2006	-	-	-	-	1	1	-	7	-	9	10%
2007	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	7%
2008	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1%
Totale respons op deze vraag	-	-	8	-	5	17	9	24	25	88	100%
Totaal aantal wo-opleidingen met BSA	-	-	23	-	7	22	16	32	72	172	

Bron: CROHO en enquête BSA onder opleidingsmanagers. Aantallen opleidingen met BSA.

2.2 Gronden voor verstrekken BSA

In deze paragraaf beschrijven we de gronden waarop de beslissing voor het verstrekken van een bindend studieadvies wordt gebaseerd. De meest genoemde grond waarop een BSA wordt verstrekt, is zowel in het hbo als in het wo het behalen van te weinig studiepunten (resp. 94% en 98%). Daarnaast is in het hbo bij 41 procent van de opleidingen en bij het wo bij 32 procent van de opleidingen het niet behalen van bepaalde vakken een grond voor het verstrekken van een BSA.

De gemiddelde studiepuntennorm die gehanteerd wordt voor eerstejaars bachelorstudenten voor het BSA, is in de laatste drie studiejaren nauwelijks veranderd (Figuur 1). In het hbo ligt de studiepuntennorm gemiddeld iets hoger (41 EC) dan in het wo (38 EC). In de figuur zijn 95%-

betrouwbaarheidsintervallen[1] weergegeven. We geven alleen resultaten weer voor de opleidingen die in alle drie de jaren een bepaalde studiepuntennorm hanteerden.

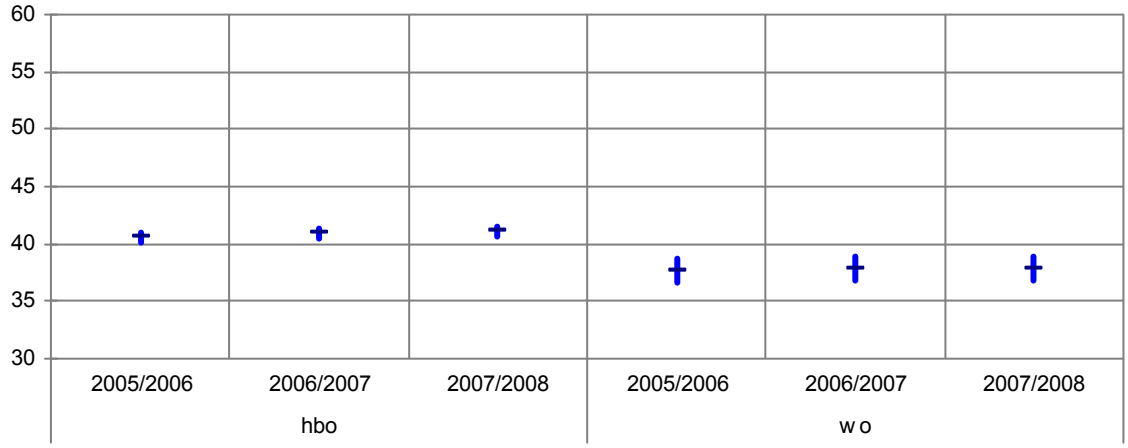

Figuur 1: Studiepuntennorm per jaar en per hbo/wo (95%-betrouwbaarheidsintervallen)

Gemiddeld wordt in het hbo de hoogste studiepuntennorm (47 EC) gesteld bij de sector Taal & Cultuur en de laagste studiepuntennorm (38 EC) bij de sector Landbouw (Figuur 2). In het wo is de hoogste gemiddelde norm (45 EC) bij de sector Gezondheidszorg en de laagste bij de sector Recht (34 EC). Bij de sectoren Taal & Cultuur (hbo) en Gezondheidszorg (wo) is er een grote spreiding van het betrouwbaarheidsinterval door kleine aantallen.

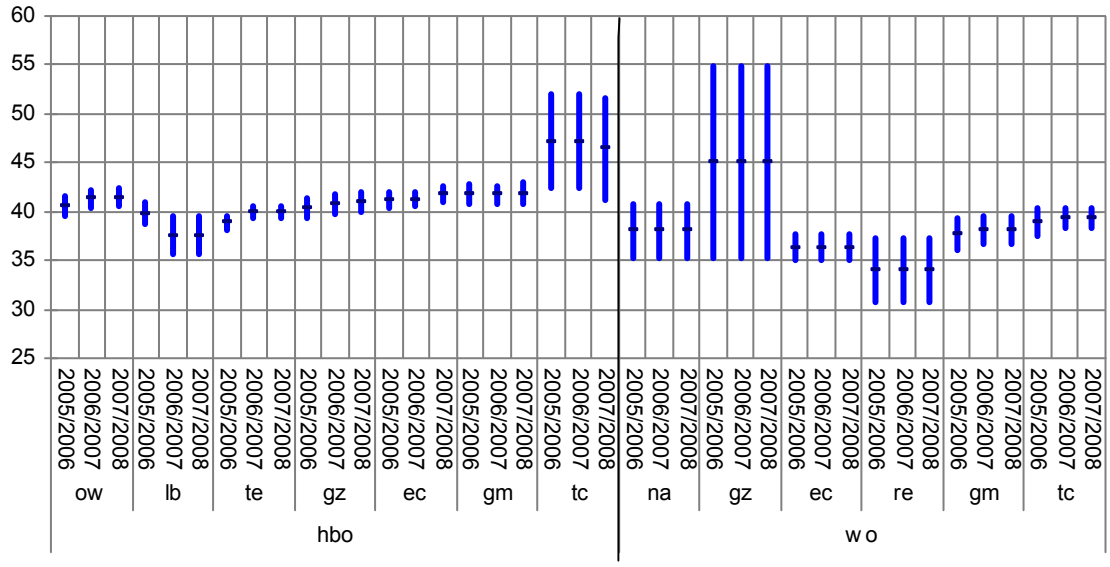

Figuur 2: Studiepuntennorm per jaar en per sector (95%-betrouwbaarheidsintervallen)

[1] De gemiddelde studiepuntennorm is een puntschatting. Deze zal nooit precies gelijk zijn aan de feitelijke studiepuntennorm in de populatie, maar is een schatting van dit gemiddelde. Rondom deze puntschatting kan een interval van waarden worden aangegeven, waarvan we met een zeker vertrouwen kunnen zeggen dat de werkelijke waarde van het populatiegemiddelde daarbinnen zal liggen. Dit interval wordt het betrouwbaarheidsinterval genoemd. Dit betrouwbaarheidinterval is in dit geval zo berekend, dat de waarde van de gemiddelde norm in de populatie in 95 procent van de gevallen binnen het aangegeven interval zal liggen. Naarmate de steekproefomvang groter is, is de schatting van het populatiegemiddelde zuiverder en het betrouwbaarheidsinterval smaller. We kunnen stellen dat de gemiddelde verschillen significant van elkaar verschillen op het moment dat de betrouwbaarheidsintervallen geen overlap vertonen.

2.3 Trends in het aantal verstrekte BSA's

In deze paragraaf bekijken we voor de opleidingen die aan dit onderzoek meewerkten en die bovendien in de afgelopen drie studiejaren het BSA hanteerden, of er veranderingen zijn in de mate waarin het bindend studieadvies verstrekt wordt.

Hbo

In Tabel 4 is voor het hbo het aantal verstrekte BSA's afgezet tegen het aantal eerstejaars. Om de trend zo zuiver mogelijk in beeld te krijgen, beperken we ons hier tot de daadwerkelijke responsgroep en de bij die opleidingen behorende aantallen eerstejaars. Daarnaast hebben we alleen de aantallen meegenomen van de opleidingen die in alle drie de jaren BSA's verstrekten, om op die manier geen vertekening te krijgen van nieuwe BSA-opleidingen. De tabel laat zien dat het percentage eerstejaarsstudenten dat een bindend studieadvies krijgt, het hoogst is in de sectoren Onderwijs en Economie en het laagst in de sector Taal & Cultuur. Gemiddeld wordt 18 procent van de hbo-studenten binnen BSA-opleidingen daadwerkelijk geconfronteerd met een bindend studieadvies.

Tabel 4: Aantallen hbo eerstejaars bachelorstudenten en verstrekte BSA's in de responsgroep.

		Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Eerstejaars BSA	2005/2006	7.922	952	10.039	5.460	16.748	4.972	2.316	48.409
Respons (vt)	2006/2007	8.527	939	10.519	5.818	17.990	6.017	2.537	52.346
	2007/2008	8.266	876	11.059	6.081	18.026	6.197	2.624	53.129
BSA	2005/2006	1.407	104	1.400	762	3.209	579	95	7.556
	2006/2007	1.700	95	1.833	928	3.793	665	108	9.122
	2007/2008	1.717	102	1.844	1.059	3.931	740	108	9.501
% BSA	2005/2006	18%	11%	14%	14%	19%	12%	4%	16%
	2006/2007	20%	10%	17%	16%	21%	11%	4%	17%
	2007/2008	21%	12%	17%	17%	22%	12%	4%	18%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers en CRIHO. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

Figuur 3 geeft voor het hbo de trend in het percentage verstrekte BSA's ten opzichte van het aantal eerstejaars (indien in alle jaren BSA werd gehanteerd), zoals die in voorgaande tabellen al te onderscheiden was, grafisch weer. Daarin is af te lezen dat het aandeel voor het hbo als geheel is toegenomen van 16 procent in 2005/2006 van de eerstejaars die een BSA kregen naar 18 procent in 2007/2008. Bij vier sectoren (te weten: Onderwijs, Techniek, Gezondheidszorg en Economie) is het percentage sinds het jaar 2005/2006 gestegen met drie procent.

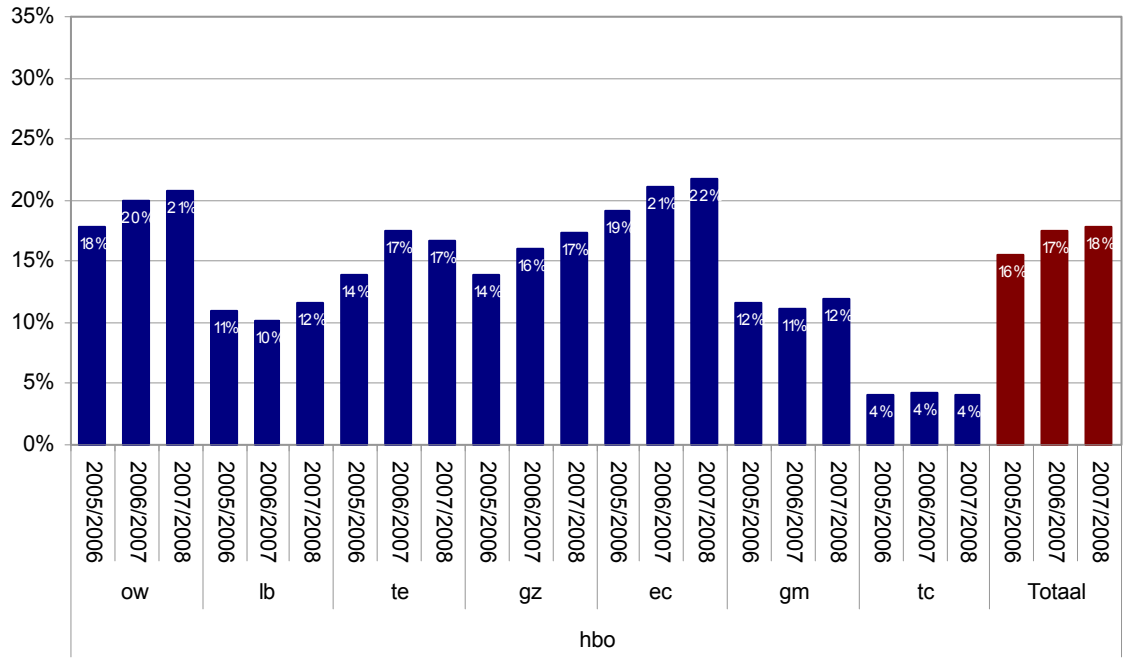

Figuur 3: Trend percentage verstrekte BSA's in het hbo ten opzichte van aantal hbo eerstejaars (alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd)

Wo

In Tabel 5 is het aantal verstrekte BSA's in het wo afgezet tegen het aantal wo-eerstejaars (voor de responsgroep). In het wo wordt aan 19 procent van de eerstejaars van opleidingen die het BSA hanteren een bindend studieadvies gegeven. Het hoogst ligt dat percentage in de sector Recht, het laagst in de sector Gezondheidszorg.

Tabel 5: Aantallen wo eerstejaars bachelorstudenten en verstrekte BSA's in de responsgroep

		Na	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Eerstejaars BSA	2005/2006	612	1.089	3.740	2.882	3.680	1.389	13.392
Respons (vt)	2006/2007	568	1.098	3.821	3.121	3.737	1.618	13.963
	2007/2008	605	1.139	4.049	3.126	3.957	1.678	14.554
BSA	2005/2006	115	80	562	906	561	375	2.599
	2006/2007	87	92	709	1.072	610	376	2.946
	2007/2008	85	79	670	892	697	399	2.822
% BSA	2005/2006	19%	7%	15%	31%	15%	27%	19%
	2006/2007	15%	8%	19%	34%	16%	23%	21%
	2007/2008	14%	7%	17%	29%	18%	24%	19%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers en CRIHO. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

In het wo zien we geen toename in het percentage bindende studieadviezen voor de opleidingen die BSA verstrekken (zie ook Figuur 4). In studiejaar 2006/2007 was er wel een relatieve toename: het percentage steeg toen van 19 naar 21 procent, maar in studiejaar 2007/2008 nam dat percentage weer af naar 19 procent. In het wo schommelt het percentage BSA's over de afgelopen drie jaren dus licht. Ten opzichte van twee jaar eerder zagen we het percentage dalen in de sectoren Natuur en Taal & Cultuur. In de sectoren Economie en Gedrag & Maatschappij nam het licht toe. De sector met relatief de meeste verstrekte BSA's is de sector Recht.

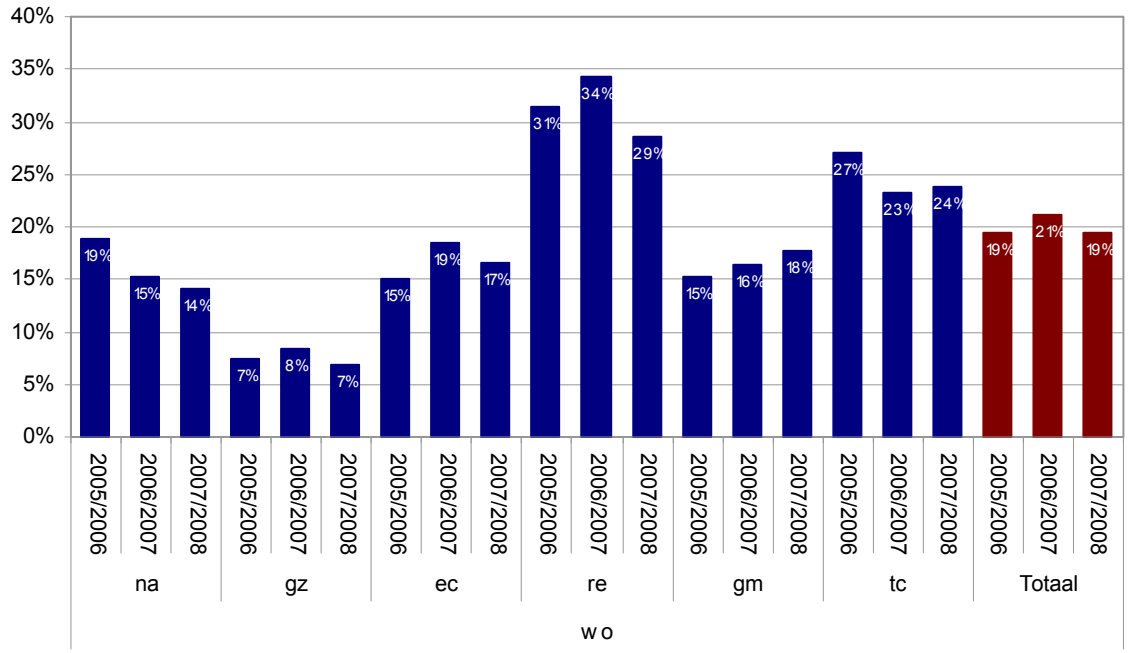

Figuur 4: Trend percentage verstrekte BSA's in het wo ten opzichte van aantal wo eerstejaars (alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd)

2.4 Schattingen

In deze paragraaf wordt allereerst een schatting gemaakt van het totale aantal eerstejaars voltijd bachelor studenten in Nederland dat een BSA heeft gekregen in de afgelopen drie studiejaren (hbo: Tabel 6; wo: Tabel 8). Vervolgens wordt nagegaan hoe dit aantal zich verhoudt tot het totaal aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten (hbo: Tabel 7; wo: Tabel 9).

Hbo

In Tabel 6 wordt een overzicht getoond van het aantal eerstejaars bachelorstudenten van opleidingen die BSA hanteren. In de regel daaronder zijn de percentages BSA voor de responsgroep weergeven (zie ook Tabel 4). Wanneer deze percentages worden geëxtrapoleerd naar het totaal eerstejaars in de opleidingen met een BSA, volgt daar de schatting van het daadwerkelijke aantal jaarlijks verstrekte BSA's uit voor de onderzochte jaren.
In studiejaar 2007/2008 kregen naar schatting ruim 14.000 hbo-studenten een BSA. Dat waren er iets minder dan in het jaar daarvoor, maar ruim duizend meer dan twee jaar eerder.

Tabel 6: Geschat aantal BSA's eerstejaars voltijd bachelorstudenten (hbo)

		Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Eerstejaars hbo	2005/2006	12.710	2.836	14.782	7.463	30.258	11.323	4.303	83.675
opl. met BSA	2006/2007	12.964	2.240	14.949	7.924	31.772	12.299	4.890	87.038
(vt)	2007/2008	11.181	1.943	14.058	7.678	29.687	11.453	4.190	80.190
%	2005/2006	18%	11%	14%	14%	19%	12%	4%	16%
BSA's in	2006/2007	20%	10%	17%	16%	21%	11%	4%	17%
responsgroep	2007/2008	21%	12%	17%	17%	22%	12%	4%	18%
Geschat	2005/2006	2.257	310	2.061	1.042	5.798	1.319	177	12.963
aantal BSA's	2006/2007	2.585	227	2.605	1.264	6.699	1.359	208	14.947
	2007/2008	2.322	226	2.344	1.337	6.475	1.368	172	14.244

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers en CRIHO. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

In Tabel 7 wordt het (in Tabel 6 geschatte) aantal BSA's afgezet tegen het totaal aantal eerstejaars hbo-studenten (d.w.z. van alle opleidingen, met of zonder BSA) om daarmee een inschatting te kunnen maken van het percentage van alle eerstejaars bachelorstudenten in de hbo-sector dat jaarlijks met een bindend studieadvies te maken krijgt. In Tabel 7 is te zien dat de 14.000 eerstejaars hbo-studenten die in 2007/2008 een BSA gekregen hebben, 17 procent vormen van het totale aantal eerstejaars in het hbo (voltijd bachelorstudenten). Procentueel steeg het aantal hbo-eerstejaars met een BSA licht van 15 procent in 2005/2006 naar 17 procent in 2007/2008. In een aantal sectoren steeg het percentage BSA's meer dan in andere sectoren: in de sectoren Techniek en Gezondheidszorg ging het aandeel van BSA's van 14 naar 17 procent. Ook in de sector Onderwijs was een stijging waar te nemen: van 18 procent in 2005/2006 naar 21 procent in 2007/2008.

Tabel 7: Geschat percentage BSA's van het totaal aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten (hbo)

		Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Geschat	2005/2006	2.257	310	2.061	1.042	5.798	1.319	177	12.963
aantal BSA's	2006/2007	2.585	227	2.605	1.264	6.699	1.359	208	14.947
	2007/2008	2.322	226	2.344	1.337	6.475	1.368	172	14.244
Eerstejaars hbo	2005/2006	12.759	2.838	14.860	7.463	31.156	11.957	4.513	85.546
totaal (vt)	2006/2007	13.048	2.242	15.078	7.924	32.722	12.683	5.100	88.797
	2007/2008	11.272	1.945	14.124	7.678	30.565	11.728	4.400	81.712
% BSA's	2005/2006	18%	11%	14%	14%	19%	11%	4%	15%
van totaal aantal	2006/2007	20%	10%	17%	16%	20%	11%	4%	17%
eerstejaars hbo	2007/2008	21%	12%	17%	17%	21%	12%	4%	17%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers en CRIHO. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

Wo

In Tabel 8 is met identieke rekenwijze als in Tabel 6 een inschatting gemaakt van het aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten in de wo-sector dat jaarlijks een bindend studieadvies krijgt. In studiejaar 2007/2008 hebben naar schatting zo'n 3.900 eerstejaars wo-studenten een BSA gekregen, vergeleken met ruim 4.400 in 2005/2006 en 4.900 in 2006/2007.

Tabel 8: Geschat aantal BSA's eerstejaars voltijd bachelorstudenten (wo)

		Lb	Na	Te	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Eerstejaars wo	2005/2006	-	1.601	-	1.549	5.449	3.494	6.455	4.225	22.773
opl. met BSA	2006/2007	-	1.687	-	1.569	6.102	3.800	6.335	4.579	24.072
(vt)	2007/2008	-	1.395	-	1.453	4.929	3.133	5.826	3.561	20.297
% BSA	2005/2006	-	19%	-	7%	15%	31%	15%	27%	19%
respons (vt)	2006/2007	-	15%	-	8%	19%	34%	16%	23%	21%
	2007/2008	-	14%	-	7%	17%	29%	18%	24%	19%
Geschat	2005/2006	-	301	-	114	819	1.098	984	1.141	4.457
aantal BSA's	2006/2007	-	258	-	131	1.132	1.305	1.034	1.064	4.926
	2007/2008	-	196	-	101	816	894	1.026	846	3.879

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers en CRIHO. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

In Tabel 9 wordt het (in Tabel 8 geschatte) aantal BSA's afgezet tegen het totaal aantal eerstejaars bachelorstudenten in het wo (van alle opleidingen, met of zonder BSA) om daarmee een inschatting te kunnen maken van het percentage van alle eerstejaars voltijd bachelorstudenten in de wo-sector dat jaarlijks met een bindend studieadvies te maken krijgt. De rijen met het geschatte aantal BSA's zijn afkomstig uit Tabel 8. In Tabel 9 is te zien dat de 3.900 eerstejaars wo-studenten die in 2007/2008 een bindend studieadvies hebben gekregen, negen procent vormen van het totaal aantal eerstejaars in het wo (voltijd bachelorstudenten). Dit is een lichte daling ten opzichte van twee jaar eerder (2005/2006: 10%). Alleen in de sector Economie was een lichte stijging waar te nemen van tien procent in 2005/2006 naar 12 procent in 2007/2008.

Tabel 9: Geschat percentage BSA's van het totaal aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten (wo)

		Lb	Na	Te	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Geschat	2005/2006	-	301	-	114	819	1.098	984	1.141	4.457
aantal BSA's	2006/2007	-	258	-	131	1.132	1.305	1.034	1.064	4.926
	2007/2008	-	196	-	101	816	894	1.026	846	3.879
Eerstejaars wo (vt)	2005/2006	628	3.578	5.439	5.573	8.317	5.674	9.963	7.626	46.798
	2006/2007	682	3.975	5.123	5.687	8.554	5.888	9.708	7.960	47.577
	2007/2008	684	3.326	4.632	5.258	7.075	4.869	9.190	6.222	41.256
% BSA's van	2005/2006	-	8%	-	2%	10%	19%	10%	15%	10%
totaal aantal	2006/2007	-	7%	-	2%	13%	22%	11%	13%	10%
eerstejaars wo	2007/2008	-	6%	-	2%	12%	18%	11%	14%	9%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers en CRIHO. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

2.5 Samenvatting

Opleidingen met BSA

In totaal werken 1.009 opleidingen met een bindend studieadvies: 80 procent van alle opleidingen in het ho. In het hbo is het BSA gebruikelijker dan in het wo: 98 procent van de hbo-opleidingen zet het BSA in, tegenover 43 procent van de wo-opleidingen. In het hbo zien we daarin slechts kleine verschillen tussen sectoren: drie sectoren werken niet volledig met BSA (Onderwijs: 96%, Economie: 99% en Gedrag & Maatschappij: 96%). In het wo is het BSA minder ingevoerd. In de sector Landbouw en Techniek is er niet één opleiding die een bindend studieadvies uitbrengt. Meest wijdverbreid (telkens meer dan de helft tot tweederde) is het bindend studieadvies in het wo in de sectoren Economie, Recht, Gedrag & Maatschappij en Taal & Cultuur. In de sector Gezondheidszorg ligt dat percentage het laagst (25%).

De meeste opleidingen in het hbo hanteren het BSA al meer dan acht jaar, in het wo is de invoering iets later op gang gekomen. Daarin zijn geen grote verschillen naar sector. Voor het overgrote deel wordt het bindend studieadvies verstrekt op basis van een minimumstudiepuntennorm waaraan door de betreffende student niet is voldaan, vaak aangevuld met eisen over te halen vakken. Gemiddeld ligt die norm in het hbo op 41 EC en in het wo op 38 EC.

Aantal BSA's in 2008

Op basis van de resultaten uit de enquête, in combinatie met de aantallen eerstejaars in de totale groep BSA-opleidingen, maakten we een schatting van het aantal verstrekte BSA's. In het studiejaar 2007/2008 werd in het hbo ruim 14.000 keer en in het wo ruim 3.900 keer een BSA verstrekt. Gerelateerd aan het aantal eerstejaars van opleidingen die BSA hanteren, betrof dat respectievelijk 18 en 19 procent. Over het gehele hbo berekend (alle opleidingen, met of zonder BSA) is dit 17 procent, voor het wo is het negen procent.
In het hbo is het percentage eerstejaars studenten in Nederland die moeten stoppen met hun opleiding op basis van een bindend studieadvies, het hoogst in de sectoren Onderwijs en Economie (gemiddeld 21%) en het laagst in de sector Taal & Cultuur (4%). In het wo ligt dat percentage het hoogst in de sector Recht (18%) en het laagst in de sector Gezondheidszorg (2%).

Trend

In het hbo nam het (geschatte) aantal verstrekte bindende studieadviezen in de afgelopen jaren licht toe van iets minder dan 13.000 in 2005/2006 naar ruim 14.000 in 2007/2008. Een lichte stijging van 15 naar 17 procent van het totaal aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten. In een aantal sectoren steeg het percentage BSA's sterker dan in andere sectoren: in de sectoren Techniek en Gezondheidszorg ging het aandeel BSA's van 14 naar 17 procent. Ook in de sector Onderwijs was een stijging waar te nemen: van 18 procent - in 2005/2006 naar 21 procent in 2007/2008.
In het wo nam het (geschatte) aantal verstrekte BSA's af van ongeveer 4.400 in 2005/2006 naar ongeveer 3.900 in 2007/2008. Een procentuele daling van tien naar negen procent van het totale aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten. Alleen in de sector Economie was een lichte stijging waar te nemen van tien procent in 2005/2006 naar 12 procent in 2007/2008.

3 Voorlichting en waarschuwingen

In dit hoofdstuk beschrijven we de gang van zaken rondom het voorkomen van een BSA. We gaan allereerst in op de aantallen waarschuwingen in verhouding tot het aantal verstrekte BSA's. De waarschuwingen die we bespreken, betreffen de formele waarschuwingen, zoals vastgelegd in de WHW. Daarna bekijken we hoe vaak studenten gewaarschuwd worden voordat opleidingen overgaan tot het toekennen van een BSA. Vervolgens beschrijven we de momenten binnen een studiejaar waarop de waarschuwingen gegeven worden, het vervolgtraject na geven van de waarschuwing en de kansen die studenten krijgen het dreigend BSA af te wenden.

3.1 Aantallen waarschuwingen

In Tabel 10 worden voor het hbo de aantallen formele waarschuwingen weergeven en gerelateerd aan het aantal verstrekte BSA's. Daar is te zien dat gemiddeld 45 procent van de verstrekte waarschuwingen leidt tot een bindend studieadvies (21.339 waarschuwingen, 9.501 BSA's), dat is over de jaren heen nagenoeg stabiel. Er zijn verschillen tussen sectoren. In de hbo-sector Landbouw is de verhouding tussen het aantal waarschuwingen en verstrekte BSA's gemiddeld één BSA op vier waarschuwingen. Bij de sectoren Onderwijs, Techniek en Gezondheidszorg is die verhouding één op 2.

Tabel 10: Aantallen formele waarschuwingen en de verhouding met het aantal verstrekte BSA's in de responsgroep (hbo)

		Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Waarschuwingen	2005/2006	2.535	284	2.320	1.438	8.170	1.919	264	16.930
	2006/2007	3.158	225	2.931	1.722	8.907	2.718	304	19.965
	2007/2008	3.401	445	3.600	2.071	9.187	2.320	316	21.339
BSA	2005/2006	1.407	104	1.400	762	3.209	579	95	7.556
	2006/2007	1.700	95	1.833	928	3.793	665	108	9.122
	2007/2008	1.717	102	1.844	1.059	3.931	740	108	9.501
% BSA /	2005/2006	56%	37%	60%	53%	39%	30%	36%	45%
waarschuwingen	2006/2007	54%	42%	63%	54%	43%	24%	36%	46%
	2007/2008	50%	23%	51%	51%	43%	32%	34%	45%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

In het wo werd in studiejaar 2007/2008 ruim 5.000 keer een formele waarschuwing gegeven voor een dreigend BSA. In absolute zin een stijging ten opzichte van met name studiejaar 2005/2006. Echter in verhouding tot het aantal verstrekte BSA's constateren we een relatieve afname: in 2005/2006 leidde 62 procent van de waarschuwingen tot een bindend studieadvies, in 2007/2008 ligt dat percentage op 54 procent. In het wo zijn de verschillen tussen sectoren groter. In de sector Recht verhoudt het aantal waarschuwingen zich in het studiejaar 2005/2006 praktisch één op één tot het aantal verstrekte BSA's. Dat is in de twee jaar daarna veranderd naar een verhouding van één op 1,5. In de sector Gezondheidszorg staat gemiddeld tegenover elke vier waarschuwingen één BSA.

Tabel 11: Aantallen formele waarschuwingen en de verhouding met het aantal verstrekte BSA's in de responsgroep (wo)

		Lb	Na	Te	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Waarschuwingen	2005/2006	-	155	-	339	921	929	1.268	606	4.218
	2006/2007	-	112	-	375	905	1.529	1.466	682	5.069
	2007/2008	-	105	-	396	980	1.406	1.611	682	5.180
BSA	2005/2006	-	115	-	80	562	906	561	375	2.599
	2006/2007	-	87	-	92	709	1.072	610	376	2.946
	2007/2008	-	85	-	79	670	892	697	399	2.822
% BSA /	2005/2006	-	74%	-	24%	61%	98%	44%	62%	62%
waarschuwingen	2006/2007	-	78%	-	25%	78%	70%	42%	55%	58%
	2007/2008	-	81%	-	20%	68%	63%	43%	58%	54%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

Bovenstaande cijfers zijn overigens niet eenduidig te interpreteren. Deels kunnen studenten die daadwerkelijk een BSA krijgen, meermaals gewaarschuwd zijn. Een ander deel van de waarschuwingen zal leiden tot verbetering van de studieresultaten en daarmee het voorkomen van een BSA. In paragraaf 3.4 worden de antwoorden van opleidingsmanagers gerapporteerd aangaande het aantal maal dat er per student doorgaans gewaarschuwd wordt eer het bindend studieadvies gegeven wordt.

3.2 Voorlichting over BSA

In Tabel 12 en Tabel 13 is weergegeven op welke wijze studenten worden voorgelicht over het BSA. Opleidingsmanagers konden meerdere antwoorden aankruisen.

In het hbo wordt de voorlichting over het BSA meestal gegeven via de studiebegeleider, mentor of tutor (98%), via de onderwijs- en examenregeling (96%), via de studiegids (81%) en de interne of publieke website (76%). Daarnaast worden studenten voorgelicht over BSA op de introductiebijeenkomsten en via docenten (resp. 58% en 46%). Tussen sectoren bestaan geen opvallende verschillen in de wijze van voorlichting over het BSA.

Tabel 12: Op welke wijze worden studenten voorgelicht over het BSA? (hbo, %)

	Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Studiegids	81	75	82	93	78	81	85	81
Intranet of website	71	82	77	71	80	77	75	76
Studiebegeleider, mentor of tutor	99	96	99	98	98	100	90	98
Docenten	47	39	45	54	45	43	50	46
(Mede)studenten	23	18	18	22	25	28	5	22
Onderwijs- en examenregeling	88	93	99	98	98	100	95	95
Introductiebijeenkomst	48	43	62	37	67	72	60	58
Anders	30	32	28	29	25	28	30	28

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. N.B. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100 procent.

In het wo wordt voorlichting gegeven over het BSA via de onderwijs- en examenregeling (98%), via de interne of publieke website (95%) en via de introductiebijeenkomst (94%), door de studiebegeleider, mentor of tutor (91%) en via de studiegids (87%).

Tabel 13: Op welke wijze worden studenten voorgelicht over het BSA? (wo, %)

	Na	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Studiegids	88	60	59	89	96	100	86
Intranet of website	88	100	100	100	96	91	95
Studiebegeleider, mentor of tutor	100	100	76	78	92	96	90
Docenten	0	20	6	11	21	4	10
(Mede)studenten	0	20	29	44	17	0	16
Onderwijs- en examenregeling	100	100	94	100	100	96	98
Introductiebijeenkomst	100	80	100	89	96	91	94
Anders	25	80	88	78	21	70	57

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. N.B. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100 procent.

3.3 Waarschuwingen voorafgaand aan een BSA

Zeven procent van de opleidingen in het hbo geeft niet altijd voorafgaand aan een BSA een waarschuwing (Tabel 14). De hbo-sectoren waarin waarschuwingen niet 100 procent vanzelfsprekend zijn, zijn de sectoren Onderwijs , Gedrag en Maatschappij en Taal en Cultuur.

Tabel 14: Worden studenten voorafgaand aan een BSA formeel gewaarschuwd? (hbo, %)

	Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Ja, altijd	86	100	96	98	94	92	85	93
Meestal	13	0	2	2	4	8	10	6
Soms	0	0	0	0	0	0	5	0
Nee	1	0	1	0	2	0	0	1

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

In het wo ontvangen studenten in nagenoeg alle gevallen (Tabel 15) voorafgaand aan een BSA een waarschuwing (99%). Eén procent van de opleidingen waarschuwt niet altijd, maar meestal voorafgaand aan een BSA. Kijken we naar de sectoren, zien we dat deze ene procent op landelijk niveau, veroorzaakt wordt doordat in de sector Taal en Cultuur bij vier procent van de opleidingen wel meestal (maar niet altijd) vooraf gewaarschuwd wordt.

Tabel 15: Worden studenten voorafgaand aan een BSA formeel gewaarschuwd? (wo, %)

	Na	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Ja, altijd	100	100	100	100	100	96	99
Meestal	0	0	0	0	0	4	1
Soms	0	0	0	0	0	0	0
Nee	0	0	0	0	0	0	0

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

3.4 Hoeveelheid waarschuwingen

In Tabel 16 wordt het aantal formele waarschuwingen weergegeven dat opleidingen geven voorafgaand aan een BSA.

In het hbo geeft tweederde van de opleidingen één waarschuwing (66%). Iets minder dan een derde geeft twee (28%) waarschuwingen voorafgaand aan een BSA. Zes procent van de opleidingen geeft drie of meer waarschuwingen. In de sector Landbouw is het het minst gebruikelijk om meer dan één waarschuwing te geven.
In het wo worden relatief meer waarschuwingen gegeven voorafgaand aan een BSA dan in het hbo. In het wo geeft de helft van de opleidingen één waarschuwing (46%). Ruim eenderde (38%) van de opleidingen geeft twee waarschuwingen. Zeventien procent van de opleidingen geeft drie of meer waarschuwingen. In de wo-sectoren Gezondheidszorg, Economie en Recht worden vaker meer dan één waarschuwing gegeven dan in de andere sectoren.

Tabel 16: Percentage opleidingen dat een, twee of drie of meer formele waarschuwingen geeft voorafgaand aan een BSA, uitgesplitst voor sector en hbo/wo (%)

	Eén waarschuwing	Twee waarschuwingen	Drie of meer waarschuwingen
Hbo			
Onderwijs	56	39	5
Landbouw	86	14	0
Techniek	59	36	4
Gezondheidszorg	76	15	10
Economie	77	14	9
Gedrag en Maatschappij	57	38	6
Taal en Cultuur	65	30	5
Totaal hbo	65	28	6
Wo			
Natuur	63	38	0
Gezondheidszorg	40	20	40
Economie	12	53	35
Recht	11	89	
Gedrag en Maatschappij	46	38	17
Taal en Cultuur	70	17	13
Totaal wo	43	40	17

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

3.5 Wanneer worden waarschuwingen gegeven?

In Tabel 17 en in Tabel 18 wordt weergegeven op welke tijdstippen waarschuwingen voor een BSA worden verstrekt. Opleidingsmanagers konden meerdere antwoorden geven.

In het hbo worden bij de meeste opleidingen waarschuwingen in het eerste jaar tussen 1 februari en 1 september gegeven (61%). Bij 41 procent van de opleidingen wordt al vóór 1 februari van het eerste jaar een waarschuwing gegeven. Een kwart van de opleidingen geeft waarschuwingen in de tweede helft van het tweede jaar. In de opleidingen binnen de sectoren Economie en Gedrag en Maatschappij komt het het vaakst voor dat er (ook) waarschuwingen in het tweede jaar gegeven worden.

Tabel 17: Op welke tijdstippen worden formele waarschuwingen voor een BSA verstrekt? (hbo,%)

	Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Vóór 1 februari in het 1e studiejaar	50	25	44	37	34	34	60	41
Tussen 1 feb en 1 sep in het eerste studiejaar	60	46	53	76	67	68	60	61
Tussen 1 sep en 1 feb in het tweede studiejaar	12	0	16	32	24	36	10	19
Na 1 feb in het tweede studiejaar of later	14	7	24	44	34	32	10	25
Anders	17	32	24	15	22	25	35	22

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. N.B. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100 procent.

In het wo worden bij de meeste opleidingen waarschuwingen vóór 1 februari van het eerste jaar gegeven (91%). Bij 85 procent van de opleidingen wordt in het eerste jaar tussen 1 februari en 1 september een waarschuwing gegeven. Zo'n 40 procent van de opleidingen geeft een waarschuwing in het tweede jaar tussen 1 september en 1 februari. Negentien procent van de opleidingen geeft na 1 februari in het tweede studiejaar een waarschuwing.

Tabel 18: Op welke tijdstippen worden formele waarschuwingen voor een BSA verstrekt? (wo, %)

	Na	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Vóór 1 februari in het 1e studiejaar	100	100	88	78	92	91	91
Tussen 1 feb en 1 sep in het eerste studiejaar	100	100	76	89	67	100	85
Tussen 1 sep 1 feb in het tweede studiejaar	63	60	6	67	29	61	42
Na 1 feb in het tweede studiejaar of later	0	40	24	44	8	17	19
Anders	0	0	12	0	4	4	5

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. N.B. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100 procent.

3.6 Vervolgtraject na een waarschuwing

In deze paragraaf wordt ingegaan op de periode nadat de studenten een waarschuwing voor een BSA hebben gekregen. De onderwerpen die aan de orde komen zijn of een gesprek wordt gehouden naar aanleiding van de waarschuwing en wie initiatief neemt tot het gesprek.

In het hbo wordt bij meer dan de helft (54%) van de opleidingen altijd een gesprek gehouden naar aanleiding van de waarschuwing. Bij 39 procent van de opleidingen wordt meestal een gesprek gehouden. Een heel klein deel van de opleidingen (sectoren Onderwijs, Economie, Gedrag & Maatschappij) laat nooit een gesprek met de student volgen op een waarschuwing. In de sectoren Landbouw en Taal & Cultuur is het het meest gebruikelijk dat er altijd naar aanleiding van een waarschuwing met de student gesproken wordt.

In het wo wordt bij meer dan de helft (56%) van de opleidingen meestal een gesprek gehouden. Bij een kwart van de opleidingen (26%) wordt altijd een gesprek gehouden aansluitend op een waarschuwing. Het komt bij geen van de opleidingen voor dat er principieel nooit een gesprek gehouden wordt met een gewaarschuwde student. Het praten met de student naar aanleiding van het geven van de waarschuwing, is het minst 'ingeburgerd' in de opleidingen binnen de sectoren Recht en Economie.

Tabel 19: Vindt er naar aanleiding van de formele waarschuwing een gesprek plaats tussen opleiding en student? (%)

	Ja, altijd	Meestal	Soms	Nee
Hbo				
Onderwijs	46	49	4	1
Landbouw	68	29	4	0
Techniek	59	34	7	0
Gezondheidszorg	63	27	10	0
Economie	49	40	7	3
Gedrag en Maatschappij	53	36	9	2
Taal en Cultuur	70	30	0	0
Totaal hbo	54	39	6	1
Wo				
Natuur	25	63	13	0
Gezondheidszorg	40	60	0	0
Economie	6	53	41	0
Recht	0	44	56	0
Gedrag en Maatschappij	38	58	4	0
Taal en Cultuur	35	57	9	0
Totaal wo	26	56	19	0

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

In het hbo (Tabel 20) wordt bij tweederde van de opleidingen (69%) het initiatief tot een gesprek genomen door een studiebegeleider, mentor of tutor. Bij zeventien procent van de opleidingen wordt het initiatief tot een gesprek genomen door de studenten zelf. Verschillen tussen opleidingen zijn klein, alleen binnen de sector Taal & Cultuur is het gebruikelijk dat een ander dan genoemde personen initiatief voor het gesprek neemt.

Tabel 20: Wie neemt het initiatief voor dit gesprek? (hbo, %)

	Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Meestal de opleidingsmanager	2	0	6	0	2	2	30	4
Meestal de studiebegeleider/mentor/tutor	69	71	68	68	78	65	25	69
Meestal de studieadviseur	4	0	1	2	1	0	0	2
Meestal de student	19	29	13	12	12	31	15	17
Anders	6	0	11	17	7	2	30	9

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

In het wo (Tabel 21) wordt bij ruim eenderde van de opleidingen (35%) het initiatief tot een gesprek genomen door een studieadviseur. Bij 28 procent van de opleidingen wordt het initiatief tot een gesprek genomen door een studiebegeleider, mentor of tutor. Bij 17 procent van de opleidingen wordt het initiatief tot een gesprek genomen door de studenten zelf. In de wo-sectoren Economie en Recht ligt bij meer opleidingen dan in de andere sectoren het initiatief voor een gesprek na een waarschuwing bij de student.

Tabel 21: Wie neemt het initiatief voor dit gesprek? (wo)

	Na	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Meestal de opleidingsmanager	0	0	0	0	0	0	0
Meestal de studiebegeleider/mentor/tutor	13	0	6	0	63	30	28
Meestal de studieadviseur	63	80	6	11	29	52	35
Meestal de student	13	20	47	56	0	0	17
Anders	13	0	41	33	8	17	20

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

3.7 Mogelijkheden na een waarschuwing

In deze paragraaf wordt besproken welke mogelijkheden de opleiding biedt om de studenten te helpen geen BSA te krijgen.

In het hbo (Tabel 22) biedt een groot deel van de opleidingen extra individuele studiebegeleiding (72%) en een extra gesprek met de studieadviseur (70%) om studenten te helpen na een waarschuwing geen BSA te krijgen. Meer dan de helft van de opleidingen (58%) biedt (daarnaast) extra hulpmiddelen in het geval van handicap of ziekte. Ook extra herkansingsmogelijkheden (38%), afwijkende voorwaarden voor BSA (35%), extra onderwijs (29%) en alternatieve toetsing (29%) en aanpassing van het programma (9%) worden door de opleidingen genoemd als mogelijkheden die ze de studenten bieden om ze te helpen het dreigend BSA af te wenden.

Tabel 22: Welke mogelijkheden biedt de opleiding aan studenten om ze te helpen na de formele waarschuwing toch geen BSA te krijgen? (hbo, %)

	Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Extra gesprek met studieadviseur	67	89	74	61	71	68	45	70
Extra individuele studiebegeleiding	71	75	73	80	64	79	80	72
Extra onderwijs / bijspijkerprogramma's	24	7	40	20	32	15	45	28
Extra herkansingsmogelijkheden	22	39	48	37	39	49	50	38
Regeling voor alternatieve toetsing of opdracht	16	32	37	32	22	47	35	28
Aanpassing programma	7	4	15	12	3	19	5	9
Hulpmiddelen i.v.m. handicap of ziekte	54	68	44	63	67	79	35	58
Regeling voor afwijkende voorwaarden van BSA	23	39	28	46	45	55	15	35
Anders	28	32	19	27	30	34	35	27
Niets	1	0	1	0	0	0	0	1

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. N.B. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100 procent.

In het wo (Tabel 23) bieden bijna alle opleidingen een extra gesprek met de studieadviseur (94%) om studenten te helpen na de waarschuwing geen BSA te krijgen. Meer dan de helft van de opleidingen (62%) biedt daarnaast extra hulpmiddelen in het geval van handicap of ziekte en extra individuele begeleiding (55%). Ook afwijkende voorwaarden voor BSA (35%), extra onderwijs (19%), extra herkansingsmogelijkheden (7%) en aanpassing van het programma (6%) worden door de opleidingen genoemd als mogelijkheden die ze de studenten bieden om ze te helpen na een waarschuwing.

Tabel 23: Welke mogelijkheden biedt de opleiding aan studenten om ze te helpen na de formele waarschuwing toch geen BSA te krijgen? (wo, %)

	Na	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Extra gesprek met studieadviseur	100	100	100	100	79	100	94
Extra individuele studiebegeleiding	100	100	47	0	63	48	55
Extra onderwijs / bijspijkerprogramma's	0	0	12	0	42	17	19
Extra herkansingsmogelijkheden	0	0	0	0	4	22	7
Regeling voor alternatieve toetsing of opdracht	0	0	12	0	0	26	9
Aanpassing programma	0	0	0	0	4	17	6
Hulpmiddelen i.v.m. handicap of ziekte	38	80	88	44	58	57	62
Regeling voor afwijkende voorwaarden van BSA	13	20	53	0	42	39	35
Anders	13	80	12	56	33	26	30
Niets	0	0	0	0	0	0	0

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. N.B. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100 procent.

3.8 Samenvatting

Aantallen formele waarschuwingen

In het hbo zijn in studiejaar 2007/2008 ruim 21.000 waarschuwingen (alleen opleidingen binnen responsgroep met BSA sinds 2005/2006)) voor een BSA verstrekt, ruim twee keer zoveel als het aantal BSA's dat uiteindelijk verstrekt is. In het wo werden in datzelfde studiejaar 5.180 waarschuwingen uitgedeeld, een kleine twee keer zoveel in verhouding tot het aantal verstrekte BSA's. De verhouding tussen het aantal waarschuwingen en verstrekte BSA's is in het hbo redelijk stabiel, in het wo wordt het aantal waarschuwingen in verhouding tot het aantal BSA's iets hoger.

Voorlichting over BSA

Vrijwel alle studenten in het hbo worden in elk geval via de studiebegeleider en in de onderwijs- en examenregeling op de hoogte gesteld van het BSA en een meerderheid daarnaast ook via de studiegids en intranet. In het wo worden nagenoeg alle studenten van de regelingen ten aanzien van het bindend studieadvies op de hoogte gesteld via de onderwijs- en examenregeling, intranet èn tijdens een introductiebijeenkomst voor eerstejaars.

Formele waarschuwing voorafgaand aan een BSA

In het hbo geeft zeven procent niet altijd voorafgaand aan het bindend studieadvies een formele waarschuwing hierover, in het wo geldt dat voor één procent. In de meeste gevallen in het hbo worden de waarschuwingen gedurende de tweede helft van het eerste studiejaar gegeven, in het wo in een meerderheid van opleidingen (ook) gedurende de eerste helft van het eerste studiejaar.

Vervolgtraject na formele waarschuwing

Bij meer dan de helft van de opleidingen in het hbo en een ruime kwart van de wo-opleiding wordt altijd naar aanleiding van een waarschuwing een gesprek georganiseerd met de betreffende student. In de overige gevallen wordt dat gesprek meestal georganiseerd. Slechts bij een klein aantal opleidingen vindt een dergelijk gesprek niet of slechts een enkele keer plaats. Het initiatief voor zo'n gesprek ligt in het hbo meestal bij de studiebegeleider. In het wo varieert dat sterker: in 35 procent van de gevallen ligt het initiatief bij de studieadviseur, bij 28 procent bij de studiebegeleider en bij een krappe 20 procent bij de student zelf.

Mogelijkheden na een waarschuwing

In het hbo biedt een kleine driekwart van de opleidingen extra individuele studiebegeleiding en een extra gesprek met de studieadviseur om studenten te helpen na een waarschuwing toch geen BSA te

krijgen. In het wo krijgen vrijwel alle studenten de mogelijkheid een extra gesprek met de studieadviseur aan te gaan.

4 Beroepszaken en vervolgtraject

In dit hoofdstuk beschrijven we de gang van zaken rondom beroepszaken tegen het BSA. We gaan allereerst in op de kengetallen: tegen welk percentage van de BSA's wordt met succes beroep aangetekend door de student? Vervolgens gaan we in op de meer procedurele kant: binnen welke termijn moeten studenten beroep aantekenen, welke gronden voeren studenten voor het bezwaar aan, wat gebeurt er nadat het BSA definitief is?

4.1 Aantallen beroepszaken

In Tabel 24 is te zien dat opleidingsmanagers aangeven dat een klein deel (gemiddeld acht procent) van de hbo-studenten beroep aantekent tegen het BSA. Meer dan de helft daarvan is succesvol, dat betekent dat over het totaal gemiddeld jaarlijks zo'n vijf procent van de BSA's wordt teruggedraaid als gevolg van een beroepszaak. Het is overigens niet duidelijk of het hier alleen om formele beroepszaken gaat of ook intern afgehandelde bezwaren zijn meegeteld. In de sector Landbouw zien we daarin wel een uitschieter: in 2007/2008 tekenden 29 studenten beroep aan en werden 19 studenten daarin in het gelijk gesteld: 28 procent van alle verstrekte BSA's in dat studiejaar.

Tabel 24: Aantallen beroepszaken, toekenningen en de verhouding met het aantal verstrekte BSA's in de responsgroep (hbo)

		Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Beroepszaken	2005/2006	57	10	65	70	259	55	4	519
	2006/2007	87	14	105	61	308	52	2	628
	2007/2008	107	29	115	87	387	51	8	784
Toegekende	2005/2006	33	4	32	44	131	41	3	288
beroepszaken	2006/2007	55	6	53	33	185	33	2	367
	2007/2008	73	19	37	38	246	27	5	445
BSA	2005/2006	1.407	104	1.400	762	3.209	579	95	7.556
	2006/2007	1.700	95	1.833	928	3.793	665	108	9.122
	2007/2008	1.717	102	1.844	1.059	3.931	740	108	9.501
% Beroepszaken	2005/2006	4%	10%	5%	9%	8%	9%	4%	7%
/ BSA	2006/2007	5%	15%	6%	7%	8%	8%	2%	7%
	2007/2008	6%	28%	6%	8%	10%	7%	7%	8%
% Toegekende	2005/2006	2%	4%	2%	6%	4%	7%	3%	4%
beroepszaken / BSA	2006/2007	3%	6%	3%	4%	5%	5%	2%	4%
	2007/2008	4%	19%	2%	4%	6%	4%	5%	5%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

Gemiddeld wordt in het wo in vier procent van de gevallen tegen het verstrekte BSA bezwaar aangetekend (Tabel 25). In het studiejaar 2007/2008 is één procent of minder van de verstrekte bindende studieadviezen met succes aangevochten door de student, dat betekent dat ongeveer een kwart van de beroepszaken in het voordeel van de student uitpakt..

Tabel 25: Aantallen beroepszaken, toekenningen en de verhouding met het aantal verstrekte BSA's in de responsgroep (wo)

		Lb	Na	Te	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Beroepszaken	2005/2006	-	1	-	5	47	15	15	8	91
	2006/2007	-	0	-	3	27	43	15	9	97
	2007/2008	-	1	-	5	31	30	29	28	124
Toegekende	2005/2006	-	0	-	0	2	1	0	0	3
beroepszaken	2006/2007	-	0	-	1	2	3	4	3	13
	2007/2008	-	0	-	0	2	4	10	7	23
BSA	2005/2006	-	115	-	80	562	906	561	375	2.599
	2006/2007	-	87	-	92	709	1.072	610	376	2.946
	2007/2008	-	85	-	79	670	892	697	399	2.822
% Beroepszaken	2005/2006	-	1%	-	6%	8%	2%	3%	2%	4%
/ BSA	2006/2007	-	0%	-	3%	4%	4%	2%	2%	3%
	2007/2008	-	1%	-	6%	5%	3%	4%	7%	4%
% Toegekende	2005/2006	-	0%	-	0%	0%	0%	0%	0%	0%
beroepszaken / BSA	2006/2007	-	0%	-	1%	0%	0%	1%	1%	0%
	2007/2008	-	0%	-	0%	0%	0%	1%	2%	1%

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. Alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd.

4.2 Termijn en gronden beroepszaken

In deze paragraaf wordt ingegaan op de handelswijze van opleidingen wanneer studenten beroep aantekenen tegen het BSA. Aan de orde de termijnen die gehanteerd worden waarbinnen beroep kan worden aangetekend en de meest voorkomende gronden waarop beroepen worden toegekend.

De termijn waarbinnen beroep aangetekend dient te worden, ligt in het hbo bij driekwart van de opleidingen tussen de vier en de zeven weken (75%). De overige opleidingen hanteren, op een aantal opleidingen na, een termijn van nul tot drie weken (24%). In het wo ligt bij bijna alle opleidingen de termijn tussen de vier en de zeven weken (96%). In de hbo-sectoren Onderwijs en Gezondheidszorg wordt vaker dan bij de andere opleidingen aangegeven dat een termijn van nul tot drie weken wordt gehanteerd.

Tabel 26: Termijn aantekenen beroep tegen BSA (%)

	0 - 3 weken	4 - 7 weken	8 - 15 weken	16 of meer weken
Hbo				
Onderwijs	35	63	0	2
Landbouw	18	82	0	0
Techniek	18	82	0	0
Gezondheidszorg	32	66	2	0
Economie	16	83	1	0
Gedrag en Maatschappij	29	71	0	0
Taal en Cultuur	26	74	0	0
Totaal	24	75	1	1
Wo				
Natuur	0	100	0	0
Gezondheidszorg	0	100	0	0
Economie	6	94	0	0
Recht	0	100	0	0
Gedrag en Maatschappij	8	92	0	0
Taal en Cultuur	4	96	0	0
Totaal	5	95	0	0

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

In Tabel 27 en Tabel 28 worden de meest voorkomende gronden getoond voor het toekennen van een beroep ten gunste van de student, uitgesplitst naar hbo wo. De meest voorkomende gronden voor het toekennen van een beroep zijn zowel in het in het hbo als in het wo ziekte (resp. 50 en 69%) en familieomstandigheden (53 en 67%). Daarnaast worden in het wo functiestoornissen door 54 procent van de opleidingen genoemd als veel voorkomende grond van het toekennen van een beroep. In de categorie 'anders, namelijk' wordt door 45 opleidingen aangegeven dat een administratieve fout van de opleiding een grond is waarop beroepen worden toegekend.

Tabel 27: Meest voorkomende gronden voor toekennen beroep ten gunste van student (hbo, %)

	Ow	Lb	Te	Gz	Ec	Gm	Tc	Totaal
Ziekte	48	89	45	56	45	56	53	50
Zintuiglijke of andere functiestoornis	18	11	22	12	19	19	5	18
Zwangerschap	4	7	4	10	8	6	5	6
Bijzondere familieomstandigheden	58	71	50	59	48	52	32	53
Lidmaatschap bestuur of medezeggenschapsorgaan	1	7	7	5	4	6	5	4
Anders	47	54	53	54	61	60	47	54

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. N.B. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100 procent.

Tabel 28: Meest voorkomende gronden voor toekennen beroep ten gunste van student (wo, %)

	Na	Gz	Ec	Re	Gm	Tc	Totaal
Ziekte	75	40	76	44	71	74	69
Zintuiglijke of andere functiestoornis	75	20	47	33	50	65	52
Zwangerschap	0	0	0	0	13	4	5
Bijzondere familieomstandigheden	75	40	76	44	71	70	67
Lidmaatschap bestuur of medezeggenschapsorgaan	0	0	0	0	4	9	3
Anders	25	60	24	67	25	22	30

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers. N.B. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100 procent.

4.3 Gesprekken na BSA

De opleidingsmanagers is gevraagd of na het toekennen van het BSA een gesprek met de studenten wordt gevoerd over andere mogelijkheden (Tabel 29). In het hbo voert tweederde van de opleidingen meestal gesprekken met studenten na een BSA (61%). Zes procent van de opleidingen voert geen gesprekken met studenten na een BSA.
In het wo is het in vergelijking met het hbo minder gebruikelijk om een gesprek gevoerd met studenten over het BSA. Eenderde van de opleidingen voert meestal of altijd een gesprek na een BSA (30%). Tweederde van de opleidingen (65%) geeft aan dat ze soms een dergelijk gesprek voeren. Vier procent van de opleidingen voert geen gesprekken met studenten na een BSA.

Tabel 29: Na toekennen: gesprek met studenten over andere mogelijkheden? (%)

	Ja, altijd	Meestal	Soms	Nee
Hbo				
Onderwijs	34	29	36	1
Landbouw	61	25	14	0
Techniek	34	24	33	9
Gezondheidszorg	20	41	32	7
Economie	20	34	37	9
Gedrag en Maatschappij	23	38	32	8
Taal en Cultuur	55	25	20	0
Totaal	30	30	34	6
Wo				
Natuur	0	13	88	
Gezondheidszorg	0	60	20	20
Economie	0	12	82	6
Recht	0	0	89	11
Gedrag en Maatschappij	0	29	67	4
Taal en Cultuur	26	26	48	0
Totaal	7	22	66	5

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

4.4 Samenvatting

Aantallen beroepszaken

Gemiddeld tekent acht procent van de hbo-studenten en vier procent van de wo-studenten beroep aan tegen het bindend studieadvies dat zij kregen. In het hbo wordt iets meer dan de helft van de beroepszaken ten gunste van de student besloten, in het wo ongeveer een kwart. Kijken we naar het totaal, dan betekent dit concreet dat vijf procent van de studenten in het hbo en één procent van de studenten in het wo succesvol beroep aantekent tegen het bindend studieadvies dat zij kregen.

Termijn en gronden beroepszaken

Bij driekwart van de opleidingen in het hbo en bijna alle opleidingen in het wo geldt dat studenten vier tot zeven weken de tijd krijgen bezwaar aan te tekenen tegen het BSA. De meest voorkomende gronden voor het toekennen van een beroep zijn zowel in het in het hbo als in het wo ziekte en familieomstandigheden.

Gesprekken na toekenning BSA

In het hbo is het meer gebruikelijk dan in het wo om na toekenning van het bindend studieadvies een gesprek aan te gaan met de student teneinde de alternatieve mogelijkheden voor deze student te bespreken.

5 Oordelen over BSA

In dit laatste hoofdstuk bekijken we een aantal oordelen van opleidingsmanagers over het BSA in hun opleiding. In hoeverre vinden zij het BSA een goed instrument voor selectie en verwijzing en in welke mate zijn zij tevreden over de wijze waarop het bindend studieadvies binnen hun opleiding gestalte krijgt?

5.1 Oordelen over BSA als instrument voor selectie en verwijzing

De opleidingsmanagers is gevraagd naar hun mening over BSA als instrument voor selectie en verwijzing in het eerste jaar. De meeste opleidingsmanagers in het hbo vinden het BSA een goed instrument voor selectie en verwijzing (95%). In het wo vindt 87 procent van de opleidingsmanagers het BSA een goed instrument. Twaalf procent van de opleidingsmanagers is neutraal of weet niet of het BSA een goed instrument is voor verwijzing en selectie.

Tabel 30: Stelling: Het BSA is een goed instrument voor selectie en verwijzing in het eerste jaar (%)

	zeer mee eens	mee eens	neutraal/weet niet	mee oneens	zeer mee oneens
Hbo					
Onderwijs	25	73	1	1	0
Landbouw	36	64	0	0	0
Techniek	33	60	7	0	0
Gezondheidszorg	27	61	10	2	0
Economie	29	68	2	1	0
Gedrag en Maatschappij	29	65	6	0	0
Taal en Cultuur	26	68	5	0	0
Totaal	29	66	4	1	0
Wo					
Natuur	0	88	13	0	0
Gezondheidszorg	0	100	0	0	0
Economie	24	76	0	0	0
Recht	0	67	33	0	0
Gedrag en Maatschappij	17	83	0	0	0
Taal en Cultuur	22	52	22	4	0
Totaal	15	73	10	1	0

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

In de ruimte voor toelichting geven opleidingsmanagers aan dat het BSA naast verwijzend en selecterend ook motiverend werkt voor studenten. Het BSA wordt “een stok achter de deur” genoemd. Daarnaast bespaart het BSA volgens de opleidingsmanagers tijd en geld van de studenten, maar ook van de opleiding. Het BSA heeft bij een aantal opleidingen een duidelijk effect op de rendementscijfers, menen de opleidingsmanagers.

5.2 Tevredenheid over uitvoering BSA

De opleidingsmanagers is gevraagd of ze tevreden zijn over de uitvoering van het BSA bij hun opleiding. De meeste opleidingsmanagers in het hbo zijn tevreden of zelfs zeer tevreden (94%). In het wo is 89 procent van de opleidingsmanagers (zeer) tevreden over de uitvoering van het BSA. In het wo zijn opleidingsmanagers binnen de sector Recht minder vaak zo uitgesproken tevreden. Zij staan er meer dan andere neutraal tegenover.

Tabel 31: Stelling: Ik ben tevreden over de manier waarop het BSA in mijn opleiding wordt uitgevoerd (%)

	zeer mee eens	mee eens	neutraal/weet niet	mee oneens	zeer mee oneens
Hbo					
Onderwijs	25	71	2	1	0
Landbouw	21	75	4	0	0
Techniek	35	57	8	0	0
Gezondheidszorg	37	44	17	2	0
Economie	40	57	2	1	0
Gedrag en Maatschappij	27	63	8	0	2
Taal en Cultuur	26	74	0	0	0
Totaal	32	62	5	1	0
Wo					
Natuur	13	75	13	0	0
Gezondheidszorg	40	40	20	0	0
Economie	88	12	0	0	0
Recht	11	56	33	0	0
Gedrag en Maatschappij	21	75	4	0	0
Taal en Cultuur	57	30	13	0	0
Totaal	43	47	10	0	0

Bron: Enquête BSA onder opleidingsmanagers.

5.3 Samenvatting

BSA als instrument voor selectie en verwijzing

Opleidingsmanagers in hbo en wo vinden het bindend studieadvies in meerderheid een goed instrument voor selectie en verwijzing in het eerste jaar.

Tevredenheid over uitvoering BSA

De grote meerderheid van opleidingsmanagers in hbo en wo zijn eveneens tevreden en in aanzienlijke mate zelfs zeer tevreden over de wijze waarop het bindend studieadvies binnen hun opleiding gestalte heeft gekregen.

Bijlage: Lijst van instellingen met BSA

Tabel 32: Lijst van instellingen waar BSA gehanteerd wordt

	Responsgroep?
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	ja
ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten	ja
Avans Hogeschool	ja
Christelijke Agrarische Hogeschool	ja
Christelijke Hogeschool De Driestar	nee
Christelijke Hogeschool Windesheim	ja
Codarts Hogeschool voor de Kunsten	ja
De Haagse Hogeschool	ja
Design Academy Eindhoven	ja
Fontys Hogescholen	ja
Gereformeerde Hogeschool Zwolle	ja
Gerrit Rietveld Academie	ja
Hanzehogeschool Groningen	ja
HAS Den Bosch	ja
Hogeschool Domstad, Katholieke Lerarenopleiding Basisonderwijs	nee
Hogeschool Edith Stein/ Onderwijscentrum Twente	ja
Hogeschool Helicon	ja
Hogeschool INHOLLAND	ja
Hogeschool Leiden	ja
Hogeschool Rotterdam	ja
Hogeschool Utrecht	ja
Hogeschool van Amsterdam	ja
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	ja
Hogeschool van Beeldende Kunsten, Muziek en Dans	ja
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	ja
Hogeschool Zeeland	ja
Hogeschool Zuyd	ja
Hotelschool Den Haag	nee
Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein	ja
Iselinge Hogeschool	ja
Katholieke PABO Zwolle	ja
Marnix Academie	ja
NHTV internationale hogeschool Breda	ja
Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	ja
Pedagogische Hogeschool De Kempel	ja
Saxion	ja
Stenden hogeschool	ja
Stoas Hogeschool	ja
Van Hall Instituut	ja
Erasmus Universiteit Rotterdam	ja
Universiteit Leiden	ja
Universiteit Maastricht	ja
Universiteit Utrecht	ja
Universiteit van Amsterdam	ja
Universiteit van Tilburg	ja
Vrije Universiteit Amsterdam	ja

Bron: CROHO en enquête onder opleidingsmanagers

Bijlage: Overzicht tabellen en figuren

Tabel 1:	Populatie en respons, naar hbo/wo en sector	6
Tabel 2:	Aantal opleidingen met BSA	8
Tabel 3:	Sinds wanneer hanteert de opleiding het BSA?	9
Tabel 4:	Aantallen hbo eerstejaars bachelorstudenten en verstrekte BSA's in de responsgroep.	11
Tabel 5:	Aantallen wo eerstejaars bachelorstudenten en verstrekte BSA's in de responsgroep	12
Tabel 6:	Geschat aantal BSA's eerstejaars voltijd bachelorstudenten (hbo)	13
Tabel 7:	Geschat percentage BSA's van het totaal aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten (hbo)	14
Tabel 8:	Geschat aantal BSA's eerstejaars voltijd bachelorstudenten (wo)	14
Tabel 9:	Geschat percentage BSA's van het totaal aantal eerstejaars voltijd bachelorstudenten (wo)	15
Tabel 10:	Aantallen formele waarschuwingen en de verhouding met het aantal verstrekte BSA's in de responsgroep (hbo)	17
Tabel 11:	Aantallen formele waarschuwingen en de verhouding met het aantal verstrekte BSA's in de responsgroep (wo)	18
Tabel 12:	Op welke wijze worden studenten voorgelicht over het BSA? (hbo, %)	18
Tabel 13:	Op welke wijze worden studenten voorgelicht over het BSA? (wo, %)	19
Tabel 14:	Worden studenten voorafgaand aan een BSA formeel gewaarschuwd? (hbo, %)	19
Tabel 15:	Worden studenten voorafgaand aan een BSA formeel gewaarschuwd? (wo, %)	19
Tabel 16:	Percentage opleidingen dat een, twee of drie of meer formele waarschuwingen geeft voorafgaand aan een BSA, uitgesplitst voor sector en hbo/wo (%)	20
Tabel 17:	Op welke tijdstippen worden formele waarschuwingen voor een BSA verstrekt? (hbo,%)	21
Tabel 18:	Op welke tijdstippen worden formele waarschuwingen voor een BSA verstrekt? (wo, %)	21
Tabel 19:	Vindt er naar aanleiding van de formele waarschuwing een gesprek plaats tussen opleiding en student? (%)	22
Tabel 20:	Wie neemt het initiatief voor dit gesprek? (hbo, %)	22
Tabel 21:	Wie neemt het initiatief voor dit gesprek? (wo)	23
Tabel 22:	Welke mogelijkheden biedt de opleiding aan studenten om ze te helpen na de formele waarschuwing toch geen BSA te krijgen? (hbo, %)	23
Tabel 23:	Welke mogelijkheden biedt de opleiding aan studenten om ze te helpen na de formele waarschuwing toch geen BSA te krijgen? (wo, %)	24
Tabel 24:	Aantallen beroepszaken, toekenningen en de verhouding met het aantal verstrekte BSA's in de responsgroep (hbo)	26
Tabel 25:	Aantallen beroepszaken, toekenningen en de verhouding met het aantal verstrekte BSA's in de responsgroep (wo)	27
Tabel 26:	Termijn aantekenen beroep tegen BSA (%)	27
Tabel 27:	Meest voorkomende gronden voor toekennen beroep ten gunste van student (hbo, %)	28
Tabel 28:	Meest voorkomende gronden voor toekennen beroep ten gunste van student (wo, %)	28
Tabel 29:	Na toekennen: gesprek met studenten over andere mogelijkheden? (%)	29
Tabel 30:	Stelling: Het BSA is een goed instrument voor selectie en verwijzing in het eerste jaar (%)	30
Tabel 31:	Stelling: Ik ben tevreden over de manier waarop het BSA in mijn opleiding wordt uitgevoerd (%)	31
Tabel 32:	Lijst van instellingen waar BSA gehanteerd wordt	32

Figuur 1: Studiepuntennorm per jaar en per hbo/wo (95%-betrouwbaarheidsintervallen) 10
Figuur 2: Studiepuntennorm per jaar en per sector (95%-betrouwbaarheidsintervallen) 10
Figuur 3: Trend percentage verstrekte BSA's in het hbo ten opzichte van aantal hbo eerstejaars (alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd) 12
Figuur 4: Trend percentage verstrekte BSA's in het wo ten opzichte van aantal wo eerstejaars (alleen indien in alle jaren BSA gehanteerd) 13